

RAY BRADBURY

**ILUSTROVANÝ
MUŽ**

plus

Ilustrovaný muž

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Ray Bradbury
Ilustrovaný muž – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

RAY BRADBURY

**ILUSTROVANÝ
MUŽ**

OTCI, MATCE A SKIPOVI S LÁSKOU

OBSAH

Prolog: Ilustrovaný muž	9
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Savana	15
(přeložil Jiří Hanuš)	
Kaleidoskop	31
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Karta se obrátila	42
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Silnice	57
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Poutník	62
(přeložil Jiří Hanuš)	
Dlouhý déšť	77
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Astronaut	93
(přeložil Jiří Hanuš)	
Lampiony	106
(přeložil Petr Kotrle)	
Poslední noc světa	126
(přeložila Jarmila Emmerová)	

Psanci	131
(přeložil Jiří Hanuš)	
Žádná konkrétní noc ani ráno	147
(přeložil Jiří Hanuš, verse na s. 131, 132 a 143 přeložil Martin Hilský)	
Liška a les	159
(přeložil Zdeněk Volný)	
Návštěvník.	177
(přeložil Jiří Hanuš)	
Míchačka na beton	193
(přeložil Stanislav Švachouček)	
Marionety a. s.	216
(přeložil Jiří Hanuš)	
Město.	225
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Nultá hodina	234
(přeložil Jiří Hanuš)	
Raketa	246
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Epilog	259
(přeložila Jarmila Emmerová)	
Kronikářem představitosti	261
Doslov Willise E. McNellyho (přeložil Jiří Hron)	

PROLOG

Ilustrovaného muže jsem poprvé potkal jednoho teplého odpoledne na začátku září. Závěrečný úsek své čtrnáctidenní pěší túry po Wisconsinu jsem zdolával po asfaltové silnici. Když se odpoledne nachýlilo k večeru, zastavil jsem, snědl kousek vepřového s fazolemi a koblihu a chystal jsem se protáhnout si nohy a chvíli číst, když tu zpoza kopce vyšel Ilustrovaný muž a na okamžik zůstal stát, za ním jen obloha.

Že je to Ilustrovaný muž, jsem tehdy nevěděl. Věděl jsem jen, že je vysoký, kdysi urostlý a samý sval, teď kdovíproč čím dál obtlouštější. Vzpomínám si, že měl dlouhé paže a tučné ruce, ale nad mohutným tělem téměř dětský obličej.

Moji přítomnost zřejmě jen vycítil, protože když promluvil, zpříma na mě nepohlédl:

„Nevíte, kde bych našel práci?“

„To bohužel nevím,“ odpověděl jsem.

„Už čtyřicet let žádnou stálou práci nemám,“ řekl.

Ačkoli bylo i v pozdním odpoledni velké teplo, měl na sobě vlněnou košili zapnutou ke krku. Rukávy stažené přes zápěstí měl zapnuté na knoflíčky. Z obličejce mu lil pot a přesto neučinil ani náznak, že by si košili rozepnul.

„Takže,“ ozval se po chvíli, „nakonec můžu strávit noc tady. Nebude vám vadit, když zůstanu s vámi?“

„Jídla mám dost, vezměte si,“ řekl jsem.

Ztěžka dosedl a zabručel: „Budete litovat, že jste mi řekl,

abych zůstal. Vždycky to tak dopadne. Proto jsem pořád na cestách. Teď máme začátek září, slaví se Svátek práce, nejpříhodnější doba pro lunaparky a poutě, já bych měl vydělávat rukama nohama v pouťových atrakcích někde na malém městě, a místo toho jsem tady a nikde nic.“

Vyzul si obrovskou botu a zkoumavě ji prohlížel. „Práci si většinou udržím tak deset dní. Pak se něco zvrtně a vyhodí mě. Jenže teď už o mě jediný lunapark v Americe nezavadí ani třímetrovou tyčí.“

„A to proč?“ zeptal jsem se.

Místo odpovědi si pomalu rozepínal pečlivě zapnutý límec u krku. Se zavřenýma očima zvolna sjížděl rukou po košili se záměrem celou ji rozepnout. Vjel pod ni prsty a sáhl si na hrudník. „Je to zvláštní,“ řekl, oči stále zavřené, „nahmatat se nedají, ale jsou tam. Pořád doufám, že se jednoho dne podívám a už tam nebudou. V největších parnech celé hodiny chodím na slunci, doslova se peču a doufám, že je můj pot smyje, že je slunce sežehne, jenže slunce zapadne a ony jsou tam pořád.“ Pootočil ke mně hlavu a odhalil svou hrud'. „Jsou tam i teď?“

Po dlouhé odmlce jsem vzdychl. „Ano. Jsou tam i teď.“

Ilustrace.

„Nosím tak upnutý límec taky kvůli dětem,“ řekl a otevřel oči. „Venku za mnou všude běhají. Každý chce ty obrázky vidět a přitom je vlastně nikdo vidět nechce.“

Svlékl si košili a složil ji. Tělo měl pokryté ilustracemi modrým tetovacím inkoustem od krku až do pasu.

„A pokračuje to i dolů,“ dodal, když odhadl, na co myslím.

„Všude samá ilustrace. Podívejte.“ Otevřel ruku. Na dlani měl čerstvě ustříženou růži s kapkami křišťálově čisté vody mezi hebkými růžovými okvětními plátky. Vztáhl jsem po ní ruku, ale byla to jen ilustrace.

A pokud se ostatního týče, těžko líčit, jak jsem seděl a zíral, protože on byl sročením raket a tryskajících fontán a lidí, všechno do posledního detailu a odstínu tak dokonale propracované,

že se dal zaslechnout přidušený šum hlasů ze zástupů zalidňujících jeho tělo. Pokaždé když se pohnul, drobounká ústa sebou škusbla, zelenozlatá očka mrkla, růžové ručičky zagestikulovaly. Přes hrudník se mu v jakési Mléčné dráze táhly žluté louky, modré řeky, hory a hvězdy, slunce a planety. Lidi měl ve více než dvaceti prazvláštních skupinkách na obou pažích, na ramenou, na zádech, na bocích, na zápěstích i na ploše břicha. Bylo je vidět v houštině vlasů, číhali mezi souhvězdími pih anebo vykukovali z hlubin podpaží, třpytivá očka zářila. Každý se zdál být soustředěný na svou vlastní činnost, každý jednotlivec byl samostatně vystavený portrét.

„Jsou krásní!“ řekl jsem překvapeně.

Jak se o těch ilustracích výstižně vyjádřit? Kdyby byl El Greco na vrcholu tvorby maloval miniatury – ne větší než lidská ruka a propracované do nejmenšího detailu – svými sirnatými barvami a tahy a protaženými těly, byl by možná pro své umění použil tělo tohoto muže. Barvy na něm plály ve třech dimenzích. Byla to okna vyhlížející na žhavou skutečnost. Tady, na jedné ploše, se soustředily nejkrásnější výjevy z celého vesmíru; tento muž byl krácející galerií uměleckých pokladů. Nebyla to práce laciného tatéra z pouti, který používá tři barvy a táhne z něj whisky. Bylo to dílo současného génia, citlivé, srozumitelné a krásné.

„Ano, ano,“ řekl Ilustrovaný muž. „Jsem nad své ilustrace tak povznesený, že bych se jich nejradši zbavil. Zkoušel jsem to smirkovým papírem, kyselinou, nožem...“

Slunce se chýlilo k západu. Na východě už bylo vidět měsíc.

„A to proto,“ dodal Ilustrovaný muž, „že tyhle ilustrace předpovídají budoucnost.“

Mlčel jsem.

„Když svítí slunce, je všechno v pořádku,“ pokračoval. „Ve dne bych v lunaparku pracovat mohl. Zato v noci – obrázky se pohybují. Ty obrázky se mění.“

Musel jsem se usmát. „Jak dlouho už jste ilustrovaný?“

„V roce 1900, když mi bylo dvacet a pracoval jsem v luna-parku, jsem si zlomil nohu. Ale nedokázal jsem jen tak ležet, něco jsem dělat musel, tak jsem se rozhodl, že se dám tetovat.“

„Ale kdo vás tetoval? Co se stalo s tím mistrem?“

„Vrátila se do budoucnosti,“ řekl. „Myslím to vážně. Byla to stařena z malého domku někde tady uprostřed Wisconsinu. Malá stará čarodějka, v jednom okamžiku vypadala na tisíc let, v příštím na dvacet, ale tvrdila, že umí cestovat časem. Tehdy jsem se tomu smál. Dnes jsem chytřejší.“

„Jak jste se s ní setkal?“

Pověděl mi to. Prý si u silnice všiml její reklamy: ILLUSTRACE NA VAŠÍ POKOŽCE! Žádné tetování! Ilustrace! Umělecké! A tak celou noc seděl a její čarodějnické jehličky ho bodaly ostře jako vosy a jemně jako včelky. Ráno vypadal jako člověk, který spadl do tiskařského lisu a vyšel z něho potištěn dvaceti jasnými barvami.

„Už padesát let ji bez ustání hledám,“ pokračoval a máchl rukou do vzduchu. „Až tu čarodějnici najdu, zabiju ji.“

Slunce zapadlo. Zatřpytily se první hvězdy a měsíc ozářil pole s trávou i obilím. I v tom tlumeném osvětlení žhnuly portréty na Ilustrovaném muži jako uhlíky, jako roztroušené rubíny a smaragdy v barvách Rouaulta a Picassa s dlouhými protaženými těly El Greca.

„Takže když se moje ilustrace rozhýbají, z práce mě vyhodí. Nelíbí se jim, že se v mých ilustracích děje násilí. Každá ilustrace je drobnou historkou. Když se na ně zadíváte, v několika minutách vám odvyprávějí nějaký příběh. Když je budete pozorovat tři hodiny, uvidíte až osmnáct, dvacet příběhů přímo na mém těle, uslyšíte hlasy a zachytíte myšlenky. Všechno to tu jen čeká na váš pohled. Ale co je nejdůležitější – na těle mám jedno obzvláštní místo.“ Odhalil si záda. „Vidíte to? Na pravé lopatce nemám žádnou určitou kresbu, jen jakousi změť.“

„Máte pravdu.“

„Když se u někoho zdržím po jistou dobu, to místo se zamlží a zaplní se. Když jsem s nějakou ženou, po hodině se na mých zádech objeví její portrét a proběhne celý její život – jak si bude počínat, jak zemře, jak bude vypadat v šedesáti letech. A když jde o muže, za hodinu mám tady na zádech jeho vyobrazení. Ukáže ho, jak padá ze skály nebo umírá pod koly vlaku. A já zase přijdu o práci.“

Po celou dobu, co mluvil, si přejížděl rukama po ilustracích, jako by rovnal jejich rámy a otíral z nich prach pohyby zasvěceného znalce, ochránce umění. Pak se v měsíčním světle položil na záda, jak široký tak dlouhý. Noc byla teplá. Ani sebe-menší vánek, vzduch k zalknutí.

Oba jsme byli bez košile.

„A vy jste tu stařenu víckrát nenašel?“

„Ne, nikdy.“

„A vy si myslíte, že přišla z budoucnosti?“

„Jak jinak by mohla znát příběhy, které na mě nakreslila?“

Unaveně zavřel oči. Hlas mu zeslábl. „V noci ty výjevy někdy cítím, lezou mi po kůži jako mravenci. To pak vím, že dělají, co dělat musí. Už se na ně nedívám. Jen se snažím odpočívat. Spím málo. Vy se na ně taky nedívejte, varuji vás. Než usnete, otočte se na druhou stranu.“

Lehl jsem si kousek od něho. Nezdál se mi nebezpečný a ty kresby byly krásné. Jinak bych měl patrně cukání od takových nesmyslů zmizet. Jenže ty ilustrace... Povolil jsem očím, aby se jimi zaplnily. S něčím takovým na těle by se každý tak trochu pomínil.

Noc byla jasná. Ve světle měsíce jsem slyšel Ilustrovaného muže pravidelně oddechovat. V odlehlých roklích slabě cvrkali cvrčci. Ležel jsem na boku, abych mohl ilustrace pozorovat. Uběhla asi půlhodina. Nedokázal jsem říct, jestli Ilustrovaný muž spí nebo nespí, ale najednou jsem ho zaslechl šeptat: „Pohybují se, vidíte?“

Minutku jsem vyčkával.

Pak jsem řekl: „Ano.“

Obrázky se daly do pohybu, každý zvlášť, každý na jednu až dvě minuty. Ve světle měsíce jako by se odehrávala malá dramata, z nichž se slaboučce šířily myšlenky a vzdálené hlasy moře. Jestli ta dramata skončila za hodinu nebo za tři, těžko říct. Já jen vím, že jsem ležel okouzlený a bez hnutí a že nade mnou pluly po obloze hvězdy.

Osmnáct ilustrací, osmnáct příběhů. Počítal jsem je jeden za druhým.

Nejdřív se mé oči zaměřily na výjev, na němž byl rozlehlý dům a v něm dva lidé. Viděl jsem na těle zářivou oblohu a po ní letět supy, viděl jsem lvy a slyšel jsem hlasy.

První ilustrace se zachvěla a obživila...

SAVANA

„Byla bych ráda, kdyby ses podíval do dětského pokoje, Georgi.“

„Co je s ním?“

„Nevím.“

„Tak vidíš.“

„Chci jen, aby sis ho prohlédl, nebo zavolal psychologa.“

„Co má psycholog co společného s dětským pokojem?“

„To víš sám nejlíp.“ Lydia se zastavila uprostřed kuchyně a přihlížela, jak si sporák pobrukuje a kuchtí večeři pro čtyři.

„Prostě mi to tam teď připadá nějaké divné.“

„Dobrá, půjdem se na to podívat.“

Šli chodbou svého dokonale odhlučněného Domu rodinné pohody, jehož zařízení je přišlo na třicet tisíc dolarů, domu, který je oblékal, krmil, kolébal je před spaním, hrál jim, zpíval jim a byl na ně hodný. Cestou někde aktivovali senzor a světlo v dětském pokoji se rozsvítilo, sotva se přiblížili tři metry od něj. Za jejich zády obdobně tiše a automaticky zhasínala světla v chodbách.

„Tak co se ti nezdá?“ zeptal se George Hadley.

Stáli na rákosové podlaze dětského pokoje velkého dvanáct krát dvanáct se stropem devět metrů vysoko. Pokoj představoval polovinu nákladů na celý dům. „Na našich dětech přece nebudeme šetřit,“ prohlašoval tenkrát George.

Pokoj mlčel. Byl pustý jako lesní palouk v parném poledni. Zdi byly dvojrozměrné a holé. Když však George a Lydia Had-

leyovi chvíli vyčkávali uprostřed, stěny zabzučely a začaly mizet jakoby v křišťálové dálce. Ve zlomcích vteřiny z nich vystoupila trojrozměrná africká savana, barevně reprodukováná do posledního oblázku a stébla slámy. Strop se proměnil v klenutou oblohu spalovanou žhavým sluncem.

George Hadley cítil, jak mu na čele vyráží pot.

„Pojď z toho slunce,“ řekl. „Tohle už je až moc opravdové. Ale stejně nechápu, co tě na tom znepokojuje.“

„Zůstaň ještě chvíli a uvidíš,“ zamumlala.

Na dvojici uprostřed spálené savany začaly skryté odorofony foukat závoj pachů. Horkou slaměnou vůni lví trávy, chladně zelenou vůni skrytého napajedla, ostrý rzivý pach zvířat, závany prachu připomínající v rozpáleném vzduchu vůni papriky. Přidaly se zvuky: vzdálený dusot antilopích kopýtek v udusané trávě, papírový šustot supích křídel. Oblohou prolétl stín a zamihotal se na Georgově zvednutém, zpoceném obličejí.

„Odporná stvoření,“ zaslechl svou ženu.

„Supové.“

„Podívej, tamhle vzadu v dálce jsou lvi. Teď jdou k napajedlu. Zrovna něco sežrali,“ říkala Lydia. „Ráda bych věděla co.“

„Nějaké zvíře.“ George Hadley si před palčivým světlem dlaní stínil přimhouřené oči. „Třeba zebra nebo žirafí mládě.“

„Jsi si jistý?“ V Lydiině hlase zaznamenal podivnou úzkost.

„Ne, na to už je trochu pozdě,“ opáčil pobaveně. „Nevidím tam nic než ohlodané kosti a snášejí se tam supi, aby obrali poslední zbytky.“

„Slyšel jsi ten výkřik?“ zeptala se.

„Ne.“

„Asi před minutou?“

„Bohužel ne.“

Lvi se blížili k nim. George Hadleyho opět zaplavil obdiv k technickému géniovi, který tenhle pokoj vymyslel. Zázračně působivý, přitom za směšně nízkou cenu. Měla by ho mít každá

rodina. Občas sice člověka vystrašil svou naprostou přesností, někdy mu přeběhl mráz po zádech, ale většinou si všichni užili spoustu psiny. Nejen syn s dcerkou, ale i on sám, když dostal chuť odskočit si na chvilku do vzdálené země nebo být rychle někde jinde. Stačil mžik – a přání se splnilo.

Lvi byli už skoro u nich, pět metrů daleko a tak opravdoví, tak přízračně a horečnatě opravdoví, že člověk téměř cítil na dlani hrubou srst a v ústech pach jejich vyhřátých zaprášených kožichů. Nažloutlá barva připomínala žluť skvostných francouzských gobelínů, připomínala žluť lví srsti a letní trávy, připomínala chropot lvího dechu ze splených plic za tichého poledne, pach masa z pootevřené slintající tlamy.

Lvi se zastavili a pozorovali George a Lydii strašnými zelesněnými očima.

„Pozor!“ zaječela Lydia.

Lvi se rozběhli k nim.

Lydia se otočila a utekla. George instinktivně vyrazil za ní. Zabouchl za sebou dveře, zůstal stát v chodbě a rozesmál se, zatímco ona polykala slzy. Jejich rozdílná reakce je vzájemně zaskočila.

„Georgi!“

„Lydie! Ty moje malá!“

„Málem nás sežrali!“

„Vždyť jsou to stěny, Lydie, nezapomeň, křišťálové stěny, nic víc. Vypadají opravdově, to musím přiznat – úplná Afrika v domě –, ale je to jen prostorový, superpohotový, vysoce citlivý barevný film a mentální snímáče na pásce za skleněnými přepážkami. Pouhá odorofonie a sonie. Tu máš, vezmi si kapesník.“

„Bojím se.“ Přitiskla se k němu a usedavě se rozplakala. „Viděls to? Cítils to? Je to až příliš skutečné.“

„Ale, Lydie...“

„Musíš Wendy a Peterovi zakázat, aby si četli o Africe.“

„Jistě, samozřejmě.“ Poplácal ji po zádech.

„Slibuješ?“

„Ovšem.“

„A ten dětský pokoj na pár dnů zamkni, než si uklidním nervy.“

„Přece víš, že Peter se o tomhle vůbec odmítá bavit. Vzpomeň si, jak vyváděl, když jsem ho chtěl před měsícem potrestat a zamkl jsem dětský pokoj jen na pár hodin! A Wendy jakby smet. Ten pokoj je pro ně všechno.“

„Musíme ho zamknout a hotovo.“

„Dobře.“ Bez velkého nadšení otočil klíčem v zámku obrovských dveří. „Příliš jsi pracovala. Potřebuješ si odpočinout.“

„Nevím – opravdu nevím,“ zavrtěla hlavou, vysmrkala se a usedla do křesla, které jí okamžitě začalo houpat a konejšit. „Možná že naopak nemám dost práce. Možná že mi zbývá mnoho času na přemýšlení. Co kdybychom celý dům na pár dní zamkli a vzali si dovolenou?“

„Ty mi chceš zase smažit vajíčka?“

Přikývla.

„A zašívát mi ponožky?“

Prudce přikývla a v očích měla slzy.

„A zametat podlahu?“

„Ano, ano – opravdu.“

„Ale já myslel, že jsme dům koupili právě proto, abychom nic dělat nemuseli!“

„A v tom to vězí. Připadá mi, že sem nepatřím. Dům vám nahradil manželku, matku i chůvu. Copak se mohu vyrovnat africké savaně? Copak dokážu vykoupat a vydrbat děti tak rychle a důkladně jako automatická mycí lázeň? Nedokážu. A nejde jen o mě. Jde i o tebe. Poslední dobou jsi příšerně nervózní.“

„Asi hodně kouřím.“

„Vypadá to, jako kdybys nevěděl, co si máš v tomhle domě počít. Každé ráno o něco víc kouříš, každé odpoledne o něco víc piješ a každý večer potřebuješ o něco silnější dávku sedativ. Začínáš si taky připadat zbytečný.“

„Vážně?“ Zarazil se a snažil se prozkoumat vlastní pocity.

„Proboha, Georgi!“ Pohlédla mu přes rameno na dveře dětského pokoje. „Nemohou ti lvi odtamtud vyrazit?“

Otočil se na dveře a všiml si, že se zachvěly, jako kdyby na ně z druhé strany něco skočilo.

„Ovšemže ne,“ uklidňoval ji.

U večere seděli sami, protože Wendy a Peter videofonovali z jedinečného plastového lunaparku na opačném konci města, že se trochu zdrží a aby jedli bez nich. A tak George Hadley pobaveně přihlížel, jak stůl v jídelně vydává ze svého mechanizovaného nitra talíře s teplým jídlem.

„Zapomněli jsme na kečup,“ podotkl.

„Promiňte,“ pípl tenký hlásek uvnitř stolu a objevil se kečup.

Pokud jde o dětský pokoj, přemítal George Hadley, dětem neublíží, když ho načas zamknu. Čeho je moc, toho je příliš. A děti očividně tráví v Africe neúměrně mnoho času. To slunce. Dosud je cítil na zátylku jako horkou tlapu. A ti lvi. Pach krve. Jak pozoruhodně ten dětský pokoj dokáže zachytit telepatické emanace dětské mysli a do puntíku reprodukovat skutečnost podle jejich přání. Děti si představí lva, a objeví se lev. Děti si představí zebra, a objeví se zebra. Slunce – a září slunce. Žirafu – a je tu žirafa. Smrt – a je tu smrt.

Zvlášť to poslední. Bez požitku žvýkal maso, které mu stůl nakrájel. Proč se obírají smrtí? Wendy a Peter jsou přece hrozně malí na to, aby je napadaly myšlenky o smrti. Ale ne, na to vlastně člověk nikdy příliš mladý není. Přeje ji někomu jinému už dávno předtím, než se jí sám začne bát. Když mu byly dva roky, střílel po lidech pistolkou na kapsle.

Ale tohle – ta rozlehlá, rozpálená africká savana – ta příšerná smrt ve lví tlamě? A opakuje se znovu a znovu.

„Kam jdeš?“

Ani Lydii neodpověděl. Zamyšleně se šinul do dětského

pokoje a světla se před ním rozsvěcovala, za ním temněla. Přiložil ucho ke dveřím. Kdesi zařval lev.

Odemkl a otevřel. Těsně předtím, než vstoupil, uslyšel vzdálený výkřik. Odpověděl mu řev lvů, který rychle utichl.

Vešel do Afriky. Kolikrát za poslední rok otevřel tyhle dveře a našel Kraj divů, Alenku, Paželvu, Aláddína s jeho kouzelnou lampou, Hastroše v zemi Oz nebo doktora Bolíto, nebo uviděl krávu, jak skáče přes velice opravdově vypadající měsíc – všechny ty roztomilé smyšlenůstky pohádkového světa. Koli-krát zahlédl letícího Pegasa, spatřil fontány ohňostroje nebo slyšel zpívat andělské kůry. Do toho najednou žlutá rozpálená Afrika, sálající výheň a vražedné vedro. Snad má Lydia pravdu. Děti si vážně potřebují odpočinout od fantazie, která začíná být na desetileté hlavičky kapku příliš skutečná. Neuškodí, když si dítě trénuje mozek gymnastickými skoky z fantazie do fantazie, ale pokud se vnímavá dětská duše upne k jediné představě...? Z odstupů času mu připadalo, že už celý měsíc slyší rvát lvy a jejich silný pach se táhne až ke dveřím pracovny. Měl však příliš mnoho práce, aby tomu věnoval pozornost.

George Hadley stál osaměle na trávě africké savany. Lvi vzhledli od žrádla a pozorovali ho. Iluzi narušovaly jen otevřené dveře, kterými v dálce za temnou chodbou viděl jako v rámečku svou ženu, jak zadumaně dojídá večeři.

„Jděte pryč,“ řekl lvům.

Neodešli.

Znal přesně princip pokoje. Stěny měly zobrazit jeho představu.

„Chci Aláddína s lampou,“ utrl se.

Zůstala savana i se lvy.

„Dělej! Chci Alláddína!“ prohlásil důrazně.

Nestalo se nic. Lvi si něco mrmlali do rozpálených kožichů.

„Alláddína!“

Vrátil se do jídelny. „Ten pitomý pokoj se asi porouchal,“ řekl. „Nereaguje.“

„Anebo...“

„Nebo co...?“

„Nebo reagovat nemůže,“ pokračovala Lydia, „protože děti už myslí na Afriku a lvy a zabíjení tak dlouho, že pokoj nedokáže vybočit ze zaběhnutých kolejí.“

„Možná.“

„Nebo ho tak Peter schválně nastavil.“

„Nastavil?“

„Třeba se povrtal v přístrojích a seřídil si je po svém.“

„Peter se v nich nevyzná.“

„Na deset let má rozumu až moc. Jeho IQ...“

„I přesto...“

„Ahoj, mami. Ahoj, tati.“

Hadleyovi se otočili. Wendy a Peter vcházeli domovními dveřmi, tváře růžovoučké jako bonbony, oči jako jasně modré achátky, ze svetříků jim po letu ve vrtulníku dýchala vůně ozonu. Drželi se za ruce.

„Přišli jste právě k večeri,“ prohlásili oba rodiče současně.

„Úplně jsme se přecpali párky v rohlíku a jahodovou zmrzlinou,“ bránily se děti. „Ale můžeme vám dělat u stolu společnost.“

„Ano, sedněte si a povězte nám něco o dětském pokoji,“ vyzval je George Hadley.

Bratr se sestrou na něj překvapeně zamrkali a podívali se po sobě. „O našem pokoji?“

„O Africe a všem ostatním,“ zahlaholil se strojenou žoviálností otec.

„Nerozumím ti,“ řekl Peter.

„S maminkou jsme zrovna cestovali Afrikou s prutem a navijákem. Tom Swift a jeho elektrický lev,“ řekl George Hadley.

„V našem pokoji žádná Afrika není,“ prohlásil Peter nevinně.

„Ale no tak, Petere. Přece jsme to viděli.“

„Na žádnou Afriku se nepamatuju,“ otočil se Peter na Wendy. „Ty ano?“

„Ne.“

„Doběhni se tam podívat a přijď nám říct.“

Poslechla.

„Wendy, hned se vrať!“ zavolal na ni otec, ale už byla pryč. Světla v domě ji sledovala jako hejno světlušek. Příliš pozdě si uvědomil, že po poslední návštěvě zapomněl dveře do dětského pokoje zamknout.

„Wendy se jen podívá a poví vám, co tam je,“ uklidňoval je Peter.

„Mně nic vykládat nemusí. Před chvílí jsem to viděl.“

„Určitě se pleteš, tati.“

„Nepletu. Pojď se mnou.“

Ale Wendy už přiběhla zpátky. „Není tam Afrika,“ odfukovala.

„Tak se na to podíváme,“ řekl George Hadley.

Všichni společně prošli chodbou a otevřeli dveře dětského pokoje.

Před nimi se rozkládala purpurová hora a nádherný zelený les, protékala jím půvabná řeka, vysoké hlásky zpívaly a zpoza stromů na ně pokukovala Rima, půvabná a záhadná, s pestrými chomáči motýlů jako oživlými květinami ve vlasech. Africká savana zmizela. Lvi také. Jen Rima zpívala píseň tak krásnou, až to vhánělo slzy do očí.

George Hadley hleděl na změněnou scénu. „Jděte si lehnout,“ nařídil dětem.

Otevřely ústa.

„Slyšely jste dobře,“ řekl.

Odešly do vzduchové kabinky, odkud je proud vzduchu jako uschlé listí vynesl vývěvou vzhůru do jejich ložnic.

George Hadley prošel zpívajícím hájem a v rohu, kde bývali lvi, cosi zvedl. Pomalu se vracel k ženě.

„Co je to?“ zeptala se.

„Moje stará náprsní taška,“ odpověděl.

Napráhl ruku. Odřená kůže páchla horkou trávou a lvy.

Byla potřísněná slinami, ohryzaná a po obou stranách zamaзанá krví.

Zavřel dveře dětského pokoje a pečlivě je zamkl.

Uprostřed noci stále ještě nemohl usnout a věděl, že ani jeho žena nespí. „Myslíš, že to změnila Wendy?“ zeptala se nakonec do tmy.

„Určitě.“

„Přeměnila savanu na les a lvy nahradila Rimou?“

„Jistě.“

„Proč?“

„Nevím. Ale neodemknu ten pokoj, dokud to nezjistím.“

„Jak se tam dostala tvoje náprsní taška?“

„Ničemu nerozumím,“ odpověděl, „jen mě začíná mrzet, že jsme dětem ten pokoj koupili. Pokud mají náběh k neuróze, potom takováhle zábava...“

„Má jim pomoci, aby si neurózy zdravě odbourávaly.“

„Začínám o tom pochybovat.“ Zíral do stropu.

„Dali jsme dětem všechno, co chtěly. A takhle se nám odvděčují – tajnůstkářstvím, neposlušností?“

„Kdo to jenom řekl, že děti jsou jako koberec a občas potřebují přišlápnout? Jedinkrát jsme je neplácli. Jsou nesnesitelné, přiznejme si to. Přicházejí si a odcházejí, kdy se jim zlíbí. Jednají s námi jako s dětmi. Jsou rozmazlené – a my taky.“

„Chovají se tak divně od té doby, cos jim před pár měsíci nedovolil letět naší raketou do New Yorku.“

„Vysvětlil jsem jim přece, že nejsou dost velcí, aby to zvládli sami.“

„Ale přesto jsem si všimla, že se k nám od té doby chovají vysloveně chladně.“

„Myslím, že hned zítra ráno pozvu Davida McCleana, aby se přišel podívat na Afriku.“

„Teď už tam není Afrika, ale Země zelených zámeků a Rima.“

„Mám takové tušení, že to do té doby Afrika zase bude.“

O chvílku později uslyšeli výkřiky. Dva lidé dole v přízemí ječeli hrůzou. Pak se ozval řev lvů.

„Wendy a Peter nespí,“ vydechla Lydia.

Ležel v posteli a srdce mu bušilo. „Ne,“ přisvědčil. „Vloupali se do dětského pokoje.“

„Ty výkřiky jsou mi nějak povědomé.“

„Vážně?“

„Ano, hrozně povědomé.“

Ačkoliv se jejich postele snažily ze všech sil, trvalo ještě další hodinu, než ty dva dospělé ukolébaly ke spánku. Noční vzduch páchl po kočkách.

„Tati?“ ozval se Peter.

„Ano?“

Peter si prohlížel špičky bot. Otcí a matce se už nedíval do očí. „Že nechceš ten pokoj zamknout nadobro?“

„To záleží na jistých okolnostech.“

„Na jakých?“ vyštěkl Peter.

„Na tobě a na tvé sestřičce. Kdybyste tu Afriku prokládali nějakou změnou – třeba Švédskem, Dánskem nebo Čínou...“

„Myslel jsem, že si můžeme hrát, jak sami chceme.“

„V rozumných mezích.“

„A co je špatného na Africe, tati?“

„Ale, takže teď už přiznáváš, že jste si vykouzlili savanu, co?“

„Byl bych nerad, kdyby se měl dětský pokoj pořádkem zamykat,“ prohlásil Peter chladně.

„Když už o tom mluvíme, uvažovali jsme o tom, že asi tak na měsíc vypneme celý dům. Budeme žít zase prostě a jeden pro druhého.“

„No, to je ale příšerný nápad! To bych si zase sám musel zavazovat boty místo zavazovače? A sám bych si musel čistit zuby. Sám se koupat a česat?“

„Nemyslíš, že by to mohla být pro změnu legrace?“

„Ne, bylo by to děsné. Vůbec se mi nelíbilo, když jsi před měsícem odnesl malovač obrazů.“

„Chtěl jsem, abyste se naučili malovat sami, synku.“

„Ale já se chci jen koukat a poslouchat a číchat. Co jiného by měl člověk dělat?“

„Dobře, jdi si hrát do Afriky.“

„A to ten dům vypnete už brzy?“

„Uvažujeme o tom.“

„Myslím, že byste o tom radši neměli vůbec uvažovat, tati.“

„Nedovoluj si mi vyhrožovat!“

„Jak je libo.“ A Peter odkráčel do dětského pokoje.

„Nejdu pozdě?“ ptal se David McClean.

„Dáš si snídani?“ řekl George Hadley.

„Dík. Už jsem jedl. Co tě trápí?“

„Podívej, Davide, jsi psycholog.“

„To doufám.“

„No, takže se pojď podívat na dětský pokoj. Viděl jsi ho před rokem. Všiml sis tenkrát něčeho zvláštního?“

„Ani bych neřekl. Obvyklá záliba v násilnůstkách, tu a tam lehké paranoidní projevy, což je u dětí běžné, protože trpí utkvělým pocitem, že je rodiče pronásledují, ale jinak vážně nic.“

Prošli chodbou. „Zamkl jsem ho,“ vysvětloval otec, „ale děti si ho v noci otevřely. Nechal jsem je tam, abys viděl, co se jim v hlavičkách vylíhlo.“

Z dětského pokoje se ozval zoufalý jakot.

„Tady to máš,“ řekl George Hadley. „Jsem zvědav, co na to povíš.“

Vstoupili bez zaklepání.

Výkřiky mezitím utichly. Lvi požírali kořist.

„Děti, běžte na chvílku ven,“ vyzval je George. „Ne, neměňte psychokombinaci. Nechte stěny být. Ven!“

Když osaměli, zkoumavě si prohlíželi lvy, kteří s velkou chutí pořádali lapenou kořist neznámého původu.

„To bych rád věděl, co tam mají,“ prohodil George Hadley. „Občas se to téměř dá zahlédnout. Myslíš, kdybych přinesl kvalitní dalekohled a ...“

David McClean se suše zasmál. „Sotva.“ Otáčel se a prohlížel si všechny čtyři stěny. „Jak dlouho tu tyhle radovánky pořádají?“

„Něco přes měsíc.“

„Mám z toho velice nepříjemný pocit.“

„Já potřebuju fakta, ne pocity.“

„Milý Georgi, žádný psycholog v životě jediný fakt neviděl. Slyší jen o pocitech, vágnostech. Vůbec se mi nezamlouvá, co tu vidím. Dej na můj čich a moje instinkty. Tohle je opravdu zlé. Radím ti tenhle pokoj vybourat a já si na rok vezmu tvoje děti denně do parády.“

„Připadá ti to tak vážné?“

„Bohužel ano. Tyto dětské pokoje měly původně sloužit k tomu, abychom mohli sledovat představy, které na stěnách zanechá dětská mysl, v klidu je prostudovat a dítěti pomoci. V tomto případě však pokoj slouží k realizaci destruktivních myšlenek, místo aby je pomáhal odreagovat.“

„Vycítils to už dřív?“

„Všiml jsem si pouze, že rozmazluješ děti víc než většina rodičů. A teď jsi je někde v něčem zklamal. V čem?“

„Nedovolil jsem jim letět do New Yorku.“

„A co ještě?“

„Odklidil jsem z domu pár přístrojů a před měsícem jsem jim pohrozil, že dětský pokoj zavřu, když nebudou psát úkoly. Na pár dní jsem ho skutečně zamkl, aby pochopily, že to myslím doopravdy.“

„Áha.“

„Znamená to něco?“

„Úplně všechno. Předtím měli Ježíška a teď mají Držgrešli. Děti radši Ježíšky. Dovolil jsi, aby se citová náklonnost tvých dětí přenesla z tatínka a maminky na tenhle dům. Tenhle po-

koj je jejich matka a otec, v jejich životě mnohem důležitější než skuteční rodiče. A teď přijdeš a chceš jim to brát. Nediv se, že tady z toho cítíš nenávisť. Přímo sálá z oblohy. Všimni si toho slunce. Georgi, budeš muset změnit způsob života. Jako mnoho jiných sis ho vybudoval na hmotných potřebách. Uvědom si, že bys zítra hladověl, kdyby se ti v kuchyni něco rozbilo. Ani by sis neuměl rozklepnout vajíčko. Musíš všechno vypnout. Začít znova. Bude to chvílku trvat. Ale do roka uděláme ze zlobivých dětí hodné, uvidíš.“

„Nebude to pro ně příliš velký šok, když jim tak znenadání pokoj zamkneme nadobro?“

„Jde mi o to, aby do toho nezabředávaly ještě hlouběji.“

Lvi skončili krvavou hostinu.

Stáli na okraji prostranství a pozorovali dvojici.

„Teď mám zase já pocit, že mě někdo pronásleduje,“ ozval se McClean. „Pojďme odsud. Já tyhle pitomé pokoje nikdy nemiloval. Znervózňují mě.“

„Ti lvi vypadají jako živí, nezdá se ti?“ poznamenal George Hadley. „Neexistuje snad způsob...“

„Co?“

„... že by mohli oživnout?“

„O ničem podobném nevím.“

„Nějaká závada v přístrojích – kdyby se v tom někdo po-vrtal?“

„Ne.“

Šli ke dveřím.

„Nedovedu si představit, že se tenhle pokoj nechá jen tak klidně vypnout.“

„Nikdo neumírá rád – ani pokoj ne.“

„Myslíš, že mě ten pokoj nenávidí za to, že ho chci vypnout?“

„Tedy, dneska by se tu paranoia dala krájet,“ prohlásil David McClean. „Můžeš ji sledovat jako stopu. Jen se podívej.“ Sklonil se a zvedl zkrvavený šátek. „Ten je tvůj?“

„Ne.“ Georgi Hadleyovi ztuhly rysy. „Lydiin.“

Společně šli k jističům a vypnuli spínač k dětskému pokoji.

Děti se zmocnila hysterie. Ječely, mlátily sebou po zemi a házely věcmi po stěnách. Křičely, vzlykaly, klely a kopaly do nábytku.

„To přece nemůžete našemu pokoji udělat, to ne!“

„No tak, děti!“

Děti se s pláčem válely po pohovce.

„Georgi,“ ozvala se Lydia Hadleyová, „zapni ten dětský pokoj, alespoň na chvílinku. Nemůžeš to udělat zničehonic.“

„Nezapnu.“

„Přece nemůžeš být tak krutý.“

„Podívej, Lydie, vypnul jsem ho a tak zůstane. A stejně tak vypnu celý tenhle dům, teď hned. Čím víc si uvědomuju, do jakého marastu jsme zabředli, tím víc je mi z toho nanic. Až příliš dlouho jsme zbožně obdivovali svoje mechanické a elektronické pupky. Potřebujeme konečně závan poctivého vzduchu!“

Pochodoval z místnosti do místnosti a vypínal mluvící hodiny, sporáky, radiátory, leštiče bot, zavazovače tkaniček, mechanické žinky a masážní kartáče a myče a všechny přístroje, které mu přišly pod ruku.

Dům najednou ztichl, jako by byl plný mrtvol. Jako hřbitov strojů. Tak tichý. Vytratil se z něj sotva slyšitelný bzukot mašinek, připravených pracovat na pouhé stisknutí tlačítka.

„Nedovol jim to!“ nařikal Peter s tváří zvednutou ke stropu, jako by mluvil k domu, k dětskému pokoji. „Nedovol tátovi všechno zničit.“ Otočil se k otci. „Já tě nenávidím!“

„Urážky ti nepomohou.“

„Kdybys tak umřel!“

„Mrtví jsme byli všichni, a dlouho. Teď začneme doopravdy žít, místo aby nás ovládali a masírovali roboti.“

Wendy ještě plakala a Peter se k ní přidal. „Jenom na chvíli, na chvíličku, na chvílilinku nám ho zapni,“ škemrali.

„Ale no tak, Georgi,“ řekla Lydia, „to jim přece neublíží.“

„Dobře – dobře, hlavně ať přestanou kvílet. Ale upozorňuju vás – minutu, a konec, navždycky.“

„Tatínku, tatínku, tatínečku.“ Uslzené tvářičky se usmívaly.

„A potom pojedeme na dovolenou. David McClean se za půl hodiny vrátí, pomůže nám balit a odveze nás na letiště. Jdu se obléknout. Lydie, zapni jim dětský pokoj, ale jen na minutu, nezapomeň.“

Trojice rozjásaně odešla, zatímco on se nechal vzdušným proudem vynést do prvního patra a začal se oblékat. Za minutu se objevila Lydia.

„Budu ráda, až odtud odjedeme,“ vzdychla.

„Tys je nechala v dětském pokoji?“

„Chci se taky obléknout. Řeknu ti, ta Afrika je pěkně hnusná. Co na ní mohou vidět?“

„No, za pět minut budeme na cestě do Iowy. Bože, jak jsme se vůbec do tohoto domu dostali? Co nás ponoukalo, abychom si tu příšernost koupili?“

„Pýcha, peníze a vlastní hloupost.“

„Myslím, že bychom se měli podívat dolů, než se děti začnou bavit těmi zatracenými bestii.“

Náhle uslyšeli dětský křik: „Tatínku, maminko, pojdte sem honem – rychle!“

Sjeli dolů a běželi chodbou. Děti nikde. „Wendy? Petere?“

Vběhli do dětského pokoje. Savana zela prázdnotou, jen lvi čekali a pozorovali je. „Petere? Wendy?“

Za zády se jim zabouchly dveře.

„Wendy! Petere!“

George a Lydia se prudce otočili a hnali se zpátky ke dveřím.

„Otevřte!“ křičel George Hadley a snažil se otevřít. „Vždyť oni nás zamkli zvenčí! Petere!“ Bušil do dveří. „Otevři!“

Za dveřmi se ozval Peterův hlas:

„Nenechte je vypnout náš pokoj a dům.“

Manželé Hadleyovi se dobývali ven. „Nedělejte hlouposti, děti. Je čas odjet. Pan McClean za minutu přijde a...“

Vtom je uslyšeli.

Ze tří stran se k nim žlutou savanou plížili lvi, zlehka našlapovali na suché trávě a chraptivě vrčeli.

Lvi.

George Hadley pohlédl na svou ženu a oba se otočili proti šelmám, které se vztyčenými tuhými ocasy zvolna postupovaly k nim.

Hadleyovi zaječeli.

A konečně si uvědomili, proč jim předtím ty výkřiky připadaly tak povědomé.

„Tak jsem tady,“ ozval se ve dveřích dětského pokoje David McClean. „Nazdar.“ Zíral na děti usazené u svačiny uprostřed planinky. Za nimi se táhla žlutá savana, nad hlavami pražilo slunce. Začal se potit. „Kde máte tatínka s maminkou?“

Děti vzhledly a usmály se. „Hned přijdou.“

„Fajn, musíme sebou hodit.“ V dále viděl lvy, jak se ve stínu stromů perou, sekají po sobě tlapami a pak se tiše pouštějí do žrádla.

Zastínil si dlaní oči a mžoural na krvavé hody.

Zvířata se nasytila a ploužila se k napajedlu.

Nad McCleanovou rozpálenou tvář se kmitl stín. Mnoho stínů. Ze sálajícího nebe se snášeli supové.

„Dáte si šálek čaje?“ zeptala se do nastalého ticha Wendy.

Ilustrovaný muž se občas ve spánku pohnul. Pootočil se, a po každé, když se pohnul, objevil se další obrázek a barevně mu svítil na zádech, na paži, na zápěstí. Jedna paže volně ležela na suché noční trávě. Prsty se rozevřely a na dlani ožila další ilustrace. Obrátil se na záda a na jeho hrudi se objevil prázdný prostor plný hvězd a hlubokánské temnoty a před májma očima do té temnoty cosi padalo hlouběji a hlouběji...

KALEIDOSKOP

První náraz prorazil bok rakety obrovským otvírákem na konzervy. Muži byli vyvrženi do vesmíru jako hrst mrskajících se rybek. Rozprskli se do temného moře a jejich vesmírná loď plula jako roj meteorů v milionech úlomků dál za ztraceným sluncem.

„Barkley, Barkley, kde jsi?“

Hlasy zněly jako volání ztracených dětí v chladné noci.

„Woode, Woode!“

„Pane kapitáne!“

„Volám Hollise, tady Stone.“

„Stone, tady Hollis. Kde jsi?“

„Nevím, jak to mám vědět? Kde je nahoře a kde je dole? Padám. Panebože, já padám.“

Padali. Padali jako kamínky do studny. Rozprášili se jako kuželky po gigantickém hodě. Místo mužů zůstaly jen hlasy – nejrůznější hlasy zbavené těla a bolestně vzrušené, rozličně zabarvené hrůzou a rezignací.

„Vzдалujeme se od sebe.“

Bylo to tak. Hollis, který se řítíl střemhlav, věděl, že tomu tak je. Vnímal to, aniž věděl jak. Rozlétali se po vlastních drahách a nic je nemohlo přivést zpět. Měli na sobě absolutně nepropustné skafandry se skleněnými válci přes bledé obličejce, jenže neměli čas připevnit si na ně pohonné jednotky. S nimi by se ve vesmíru změnili na malé záchranné čluny, zachránili

by sebe i druhé, shledali by se a sdružili a vytvořili lidský ostrov, který by postupoval podle určitého plánu. Jenže bez pohonných jednotek na zádech byli jen nesmyslnými meteory a každý šel vstříc jinému neodvolatelnému osudu.

Uplynulo asi deset minut, než opadlo první zděšení a nastoupil ledový klid. Vesmír začal na obrovském temném stavu prohazovat podivné hlasy sem a tam, křížil je a splétal do výsledného vzoru.

„Stone volá Hollise. Jak dlouho si můžeme telefonovat?“

„Záleží na tom, jak rychle letíš ty a jak rychle já.“

„Počítám, že ještě hodinu.“

„To by šlo,“ řekl Hollis klidně a nezúčastněně.

„Co se stalo?“ zeptal se Hollis o chvíli později.

„Raketa zkrátka vybuchla. Rakety přece vybuchují.“

„Kam letíš?“

„Zdá se, že se strefím do Měsíce.“

„Já do Země. Vrátním se na matičku Zemi rychlostí šestnáct tisíc kilometrů za hodinu. Shořím jako sirka.“ Hollis o tom uvažoval jaksi odtažitě. Připadalo mu, že je vyňat ze svého těla, a jak padá vesmírem, dívá se na ně stejně nezaujatě, jako když se kdysi dávno v zimě díval na první sněhové vločky.

Ostatní mlčeli a přemýšleli o osudu, který je přivedl k tomuhle strašnému pádu; pádu, na němž se nedalo nic změnit. Dokonce i kapitán mlčel, věděl, že neexistuje žádný rozkaz ani plán, který by zas dal všechno do pořádku.

„Ach, ach, dolů je to strašně daleko. Dolů je to daleko, strašně, strašně, strašně daleko,“ říkal nějaký hlas. „Nechci umřít, nechci umřít, dolů je to strašně daleko.“

„Kdo to je?“

„Nevím.“

„Asi Stimson. Stimsone, jsi to ty?“

„Je to strašně, strašně daleko a já to nechci. Ach, Bože, já to nechci!“

„Stimsone, tady Hollis. Stimsone, slyšíš mě?“

V nastalé odmlce padali každý svým směrem.

„Stimsone?“

„Ano.“ Konečně odpověděl.

„Stimsone, nic si z toho nedělej, všichni jsme ve stejném maléru.“

„Já tu být nechci. Chci být někde jinde.“

„Musíme doufat, že nás najdou.“

„Mě musejí najít,“ řekl Stimson. „Tohle není možné. Nevěřím tomu, co se děje.“

„Je to zlý sen,“ řekl někdo.

„Drž hubu!“ řekl Hollis.

„Pojď sem a donuť mě k tomu,“ řekl ten hlas. Byl to Applegate. Smál se nenuceně, jako by jen všechno pozoroval. „Přijď mi ji podržet.“

Hollis si poprvé plně uvědomil absurdnost svého postavení. Popadl ho zuřivý vztek, protože v tom okamžiku si víc než co jiného přál, aby mohl Applegateovi něco provést. Chtěl mu něco udělat už řadu let a najednou je příliš pozdě. Applegate je pouze hlas v telefonu.

A všichni padají, padají, padají...

Náhle – jako by právě objevili hrůzu svého osudu, dva muži začali křičet. V děsivé vidině uviděl Hollis přeplout jednoho kolem sebe v nevelké vzdálenosti. Jeho řev neustával.

„Přestaň!“ Měl muže, který ječel v pomatení smyslů, téměř na dosah ruky. Ten nikdy nepřestane. Bude řvát ještě milion kilometrů, po celou dobu, co bude v dosahu jejich rádiového spojení, všechny je bude znervózňovat a kvůli němu spolu nebudou moct mluvit.

Hollis se natáhl. Takhle to bude nejlepší. Vyvinul nadlidské úsilí, aby na toho muže dosáhl. Chytil ho za kotník a vytáhl se po jeho těle až k hlavě. Muž ječel a jako tonoucí zoufale šermoval rukama. Jeho řev plnil vesmír.

Tak nebo tak, stejně zemře, pomyslel si Hollis. Má ho zabít Měsíc, Země nebo meteory, anebo má umřít hned?

Mocným úderem roztrástil mužovi skleněnou masku. Řev ustal. Hollis se odrazil od padajícího těla a nechal ho letět po jeho dráze.

Spolu s ostatními padal tichem vesmíru v dlouhém, nekonečném propadu a kroužení.

„Hollisi, jsi tam ještě?“

Hollis nepromluvil, ale cítil, jak se mu horko žene do tváře.

„Tady zase Applegate.“

„Slyším, Applegate.“

„Pojďte si povídat. Nic jiného se nedá dělat.“

Připojil se kapitán. „Tak už dost! Musíme vymyslet, jak se z toho dostat.“

„Proč nedržíte hubu, pane kapitáne?“ řekl Applegate.

„Cože?“

„Slyšel jste dobře. Nevytahujte na mě svou šarži, jste ode mě deset tisíc kilometrů a nebudeme si přece nic nalhávat. Jak říká Stimson, dolů je to strašně daleko.“

„Poslyšte, Applegate!“

„Můžu si to dovolit. Říká se tomu vzpoura jednotlivce. Nemám sakra co ztratit. Vaše raketa nestála za nic a vy jste, kapitáne, taky za nic nestál. Doufám, že si zlomíte vaz o Měsíc.“

„Nařizují vám, abyste přestal!“

„Ale jděte, nařizovat si můžete donekonečna.“ Applegate se na vzdálenost desetitisíce kilometrů usmál. Kapitán mlčel. Applegate pokračoval. „Kdepak jsme to přestali, Hollisi? Aá, už si vzpomínám. Tebe taky nesnáším. Jenže ty to víš. Ty to víš už hodně dlouho.“

Hollis bezmocně sevřel pěsti.

„Chci ti něco říct,“ pokračoval Applegate. „Potěšit tě. Víš, že ten, kdo tě před pěti lety shodil u Společnosti pro výrobu raket, jsem byl já?“

V těsné blízkosti proletěl zářící meteor. Hollis sklopil oči a uviděl, že nemá levou dlaň. Vytryskla krev. Ve skafandru náhle nebyl vzduch. Měl ho ještě dost v plicích, aby mohl přehmátnout pravou rukou a otočit knoflíkem u levého lokte. Sevřel tím kloub a utěsnil trhlinu. Stalo se to tak rychle, že ho to vůbec nepřekvapilo. Nic už ho nepřekvapovalo. Jakmile byla trhlina utěsněná, vzduch ve skafandru se vmžiku doplnil na normál. A krev, která zprvu tak prudce tryskala, přestala téct, protože pootočil knoflíkem o něco víc a vytvořil klapku na stlačení cév.

Po celou dobu, co to probíhalo, setrval Hollis v děsivém mlčení. Ostatní si povídali. Jeden z nich, Lespere, donekonečna vykládal o tom, jak má ženu na Marsu, na Venuši i na Jupiteru, vyprávěl, co měl peněz, co kde užil, jak flámoval, hrál o peníze a jak šťastně si žil. Padali, ale on mluvil a mluvil. Lespere padal vstříc smrti a přitom blaženě vzpomínal na minulý život.

Bylo to strašně divné. Vesmír, tisíce kilometrů vesmíru kolem a uprostřed vibrovaly hlasy. Nikoho nebylo vidět, jen rádiové vlny se šířily prostorem a pokoušely se v mužích vznítit emoce.

„Zlobíš se, Hollisi?“

„Ne.“ Opravdu se nezlobil. Vrátil se mu ten pocit odtažitosti a byl zas jen kusem tupé hmoty, navždycky padající nikam.

„Celý život ses škrábal nahoru, Hollisi. Pořád jsi nechápal, co se to stalo. Očernil jsem tě těsně předtím, než jsem sám vyletěl.“

„To není důležité,“ řekl Hollis. A taky nebylo. Bylo to pryč. Když končí život, je taková příhoda zábleskem z pestrého filmu. Na plátně jen blikne, všechna zaujetí a vášně se stěsnají do jediného okamžiku, a než může člověk vykřiknout: „To byl šťastný den, tenhle nestál za nic, to je zlý člověk, ten byl dobrý,“ je už z fimu popel a plátno se zatmí.

Když se ohlížel zpět na svůj život z téhle nejzazší výspy,

litoval jen jednoho – přál si zůstat naživu. Mají všichni umírající pocit, jako by byli nikdy nežili? Připadá jim život také tak krátký, jako by nenávratně končil dřív, než člověk pořádně nabere dech? Zdá se všem tak přervaný a neskutečný, anebo jen jemu, tady a teď, když už má na přemýšlení a úvahy jen pár hodin?

Jeden z jeho druhů, byl to Lespere, vyprávěl: „Já jsem si teda užil: jednu ženu jsem měl na Marsu, druhou na Venuši a třetí na Jupiteru. Všechny měly peníze a hýčkaly mě – jedna báseň. Pil jsem, až se hory zelenaly, a jednou jsem prohrál dvacet tisíc dolarů.“

Ale teď jsi tady, pomyslel si Hollis. Já jsem nikdy nic takového neměl. Dokud jsem žil, žárlil jsem na tebe, Lespere; dokud jsem měl před sebou další den, záviděl jsem ti, že máš ženské a že si umíš užívat. Já se žen bál, odletěl jsem do vesmíru, ale nepomohlo to, stejně jsem po nich toužil a žárlil jsem na tebe, že je máš, že máš peníze a že si při svých výstřednostech nabíráš štěstí plnými rukama. Ale když tu teď padáš a všemu je konec, už na tebe nežárlím, protože všemu je konec pro tebe stejně jako pro mě a je teď jedno, jestli něco bylo nebo nebylo. Hollis natáhl krk a křikl do telefonu.

„Všemu je konec, Lespere!“

Ticho.

„A to je totéž, jako by to ani nikdy nebylo, Lespere!“

„Kdo je to?“ Lesperovi se zadrhl hlas.

„Tady Hollis.“

Zachoval se podle. Cítil svou podlost, nesmyslnou podlost umírání. Jeho ranil Applegate a on teď chtěl ranit někoho dalšího.

Applegate a vesmír mu ublížili.

„Letíš bůhví kde, Lespere. Všemu je konec. To je totéž, jako by to nikdy ani nebylo, víš?“

„Ne.“

„Když je všemu konec, je to totéž, jako by to nikdy ani

nebylo. Oč jsi na tom teď líp než já? Přítomnost je rozhodující. Řekni, jsi na tom líp? Jsi?“

„Ano, jsem!“

„Jakto?“

„Mám své zážitky, můžu vzpomínat!“ rozkřikl se zdálky Lespere a oběma rukama tiskl své vzpomínky k hrudi.

Měl pravdu. Hollis zůstal, jako když na něho chrstne ledovou vodu, protože si uvědomil, že Lespere má pravdu. Mezi vzpomínkami a sny je rozdíl. On jenom snil o věcech, které chtěl udělat, zatímco Lespere si vzpomínal na věci, které dokázal udělat. To vědomí začalo teď Hollise zvolna, ale s neochvějnou naléhavostí drásat.

„Co z toho teď máš?“ křičel na Lespera. „Když je s něčím konec, není to k ničemu. Nejsi na tom o nic líp než já.“

„Uzavírám svůj život klidně,“ řekl Lespere, „užil jsem si své. Nejsem teď, v posledních chvílích, podlý jako ty.“

„Podlý?“ Hollis to slovo převaloval na jazyku. Pokud se dovedl upamatovat, nikdy v životě se podle nezachoval. Nikdy se toho neodvážil. Snad si to po celá léta střídal pro takovouhle chvíli. „Podlý.“ Zasunul to slovo v mysli až úplně dozadu. Cítil, že mu do očí vhrkly slzy a kutálejí se mu po tváři. Někdo zřejmě zaslechl jeho zajímavý hlas.

„Neber si to tak, Hollisi!“

No ovšem, chová se směšně! Ještě před minutou rozdával rady ostatním, třeba Stimsonovi. Oplýval statečností, protože ji pokládal za nejryzejší ctnost pro tuto situaci. Jenže teď poznal, že jeho statečnost nebyla nic jiného než šok, nestranná úvaha, již byl v nervovém otřesu schopen. A teď se pokouší napěchovat city, které celý život potlačoval, do několika minut.

„Vím, jak ti je, Hollisi,“ řekl Lespere. Leželo mezi nimi už dvacet tisíc kilometrů a jeho hlas se pomalu ztrácel. „Neberu to osobně.“

A copak na tom já a Lespere nejsme stejně? vrtalo Hollisovi hlavou. Lesper a já? Teď, tady? Když je něčemu konec, je to

prýč, tak k čemu je to dobré? Umřeme tak jako tak. Avšak ve skutečnosti dobře věděl, že na to jde jen rozumově a že je to, jako by se pokoušel vysvětlit rozdíl mezi živým člověkem a mrtvolou. V jednom je jiskra – jakási záře, tajemný impulz – ve druhém ne.

S Lesperem a s ním to bylo zrovna tak. Lesper prožil bohatý a plný život, proto je teď jiný, zatímco on, Hollis, je vlastně už léta mrtvý. Došli k smrti každý svou cestou, a jsou-li různé druhy smrti, pak přes všechnu podobnost se ty jejich budou od sebe lišit jako noc a den. Prožitek smrti právě jako prožitek života je určitě nekonečně různý, ale jestliže je někdo už jednou mrtvý, jako on, co ještě očekává od chvíle, kdy umírá navždycky?

O vteřinku později zjistil, že mu něco uřízlo pravé chodidlo. Málem se tomu zasmál. Ze skafandru mu už zase unikal vzduch. Rychle se sklonil. Tekla mu krev. Meteor odnesl kus nohy až ke kotníku i se skafandrem. Smrt ve vesmíru je ohromně zábavná! Osekává člověka po kouskách jako neviditelný černý řezník. Zmáčkl klapku na kolenu – hlava mu třeštila bolestí, ale snažil se ze všech sil zůstat při vědomí –, a když uzavřel ventil, krev přestala téct a vzduch neutíkal, napřímil se a padal a padal, neboť nic jiného už mu nezbývalo.

„Hollisi?“

Hollis ospale přikývl. Čekání na smrt ho unavilo.

„Tady zase Applegate,“ pokračoval ten hlas.

„Ano.“

„Mám čas přemýšlet. Poslouchal jsem tě. Takhle to nemá být. Ničí nás to. Takhle se špatně umírá. Všechna špína leze na povrch. Posloucháš mě, Hollisi?“

„Ano.“

„Lhal jsem. Před chvílkou jsem lhal. Nešel jsem proti tobě. Nevím, proč jsem něco takového říkal. Asi jsem tě chtěl ranit. Zdálo se mi, že bych ti měl ublížit. Vždycky jsme se spolu prali. Zřejmě teď rychle stárnu a probouzí se ve mně pozdní lítost.“

Když jsem poslouchal tvé podlé řeči, zastyděl jsem se. Těžko říct proč, ale chci, abys věděl, že jsem byl taky hlupák. V tom, co jsem říkal, není zrnko pravdy. A teď tě vem čert.“

Hollis ucítil, že mu srdce znovu začíná bít. Celých pět minut jako by netlouklo, ale teď vrátilo do všech údů barvu i teplo. První šok pominul a následující výbuchy hněvu, hrůzy a osamělosti právě skončily. Cítil se jako člověk, který si dá po ránu studenou sprchu a je připraven vykročit k snídani a do nového dne.

„Děkuji, Applegate.“

„Nech to být. Hlavu vzhůru, ty lumpe stará!“

„Haló,“ ozval se Stone.

„Co je?“ volal Hollis vesmírem, protože Stone byl z nich jeho nejlepší přítel.

„Dostal jsem se do shluku meteorů, jsou to nějaké mrňavé asteroidy.“

„Meteorů?“

„Myslím, že to jsou Myrmidonovy hvězdokupy, které létají za dráhu Marsu a jednou za pět let se přibližují k Zemi. Jsem zrovna uprostřed. Je to jako veliký kaleidoskop. Člověk tu vidí nejrůznější tvary, barvy a velikosti. Panebože, je to jen kov, ale je to krásné!“

Ticho.

„Letím s nimi,“ pokračoval Stone. „Unášejí mě s sebou. To je konec.“ Dal se do smíchu.

Hollis se rozhlížel, ale nic nespátřil. Viděl jen obrovské diamanty a safíry a smaragdové mlhoviny a sametovou čern vesmíru a do těch křišťálových ohňů se mísil boží hlas. Představa, že Stone odlétá s rojem meteorů, byla neuvěřitelně fantastická. Léta poletí až za dráhu Marsu a každých pět let se přiblíží k zemi. Miliony staletí se bude blížit a vzdalovat z dohledu planety spolu s Myrmidonami, věčnými a nekončícími; posunují se a skládají v nové obrazce jako barevná sklíčka v kaleidoskopu, když člověk ještě jako dítě držel proti slunci jeho dlouhý válec a točil s ním.

„Sbohem, Hollisi.“ Stonův hlas už byl docela slabý. „Sbohem.“

„Hodně štěstí,“ křičel Hollis na vzdálenost čtyřiceti tisíc kilometrů.

„Nedělej si legraci,“ řekl Stone a ztratil se.

Hvězdy se přiblížily.

Teď už slably všechny hlasy, každý na své dráze. Někteří padali k Marsu, jiní do nejzazších dálav vesmíru. A Hollis... Pohlédl dolů. On jediný se vracel na Zem.

„Sbohem.“

„Neber si to tak.“

„Sbohem, Hollisi.“ To byl Applegate.

Mnohokrát sbohem. Krátká rozloučení. A pak už se ten velký, volně propojený mozek rozkládal na jednotlivé dílky. Součástky mozku, které byly tak úžasně výkonné v lebečním pouzdře rakety, když se propalovala vesmírem, teď jedna po druhé odumíraly; smysl jejich společenství se rozpadal. A jako umírá tělo, když mozek přestane pracovat, tak teď umíral duch jejich dlouhodobého společenství v raketě i vzájemné vztahy. Applegate nebyl teď nic víc než prst urvaný z mateřského těla a nebylo proč jím opovrhovat nebo se proti němu stavět. Mozek byl vyhozen do povětří a jeho necitelné a neužitečné úlomky rozneseny na všechny strany. Hlasy slably a vesmír byl najednou tichý. Hollis byl sám a padal.

Všichni byli sami. Jejich hlasy odumřely jako ozvěny slov božích nesoucích se hvězdnou hlubinou. Tamhle letěl k Měsíci kapitán; tamhle Stone v shluku meteorů; tamhle Stimson, tamhle letěl Applegate k Plutu a tamhle Smith, Turner, Underwood a všichni ostatní, rozmetané střípky kaleidoskopu, které spolu tak dlouho tvořily myslící vzorec.

A já? napadlo Hollise. Co já mohu dělat? Mohu teď udělat vůbec něco, abych odčinil svůj děsivě prázdný život? Kéž bych mohl udělat alespoň jeden dobrý skutek, abych napravil podlost, kterou jsem v sobě nadržoval za celá ta léta, aniž jsem si